

VOORWOORD

Een robuuste arbeider probeert zich te ontworstelen aan de verwoestende wurggreep van het kapitalisme en de naweeën van de grote oorlog. Manhaftig hanteert hij zijn pikhouweel. Nu staat hij nog alleen, maar weldra zal het socialistisch vuur zich verspreiden en de moderne industriële samenleving onderdompelen in een rode gloed. *Groniek* bekennt kleur? Dat niet, maar de manier waarop kiezers werden aangespoord om 'rood' te stemmen, kan gezien worden als uiting van socialistische politieke cultuur in het Interbellum. Vandaar dat dit sprekende affiche uit 1918 de voorkant van dit nummer siert.

Politieke cultuur, wat is dat eigenlijk? Hans Righart introduceerde in 1989 zijn visie op politieke geschiedenis: hij zette zich af tegen het gangbare starre beeld van politiek als het territorium van de staat in strikte zin, door hem getypeerd als de 'koning-keizer-admiraal-formule', en pleitte voor een nieuwe benadering die interdisciplinair van aard moest zijn. Dit noemde hij politieke cultuur. Hierbij gaat het om 'patronen van oriëntaties op politieke objecten'. Dit leidt ertoe, dat niet alleen tastbare zaken als soevereiniteit of parlementen bestudeerd kunnen worden, maar ook ideologieën en 'minder grijpbare en meer irrationele produkten van de menselijke geest, zoals bijvoorbeeld mythen, vooroordelen, vijandbeelden, symbolen en religieuze noties.'

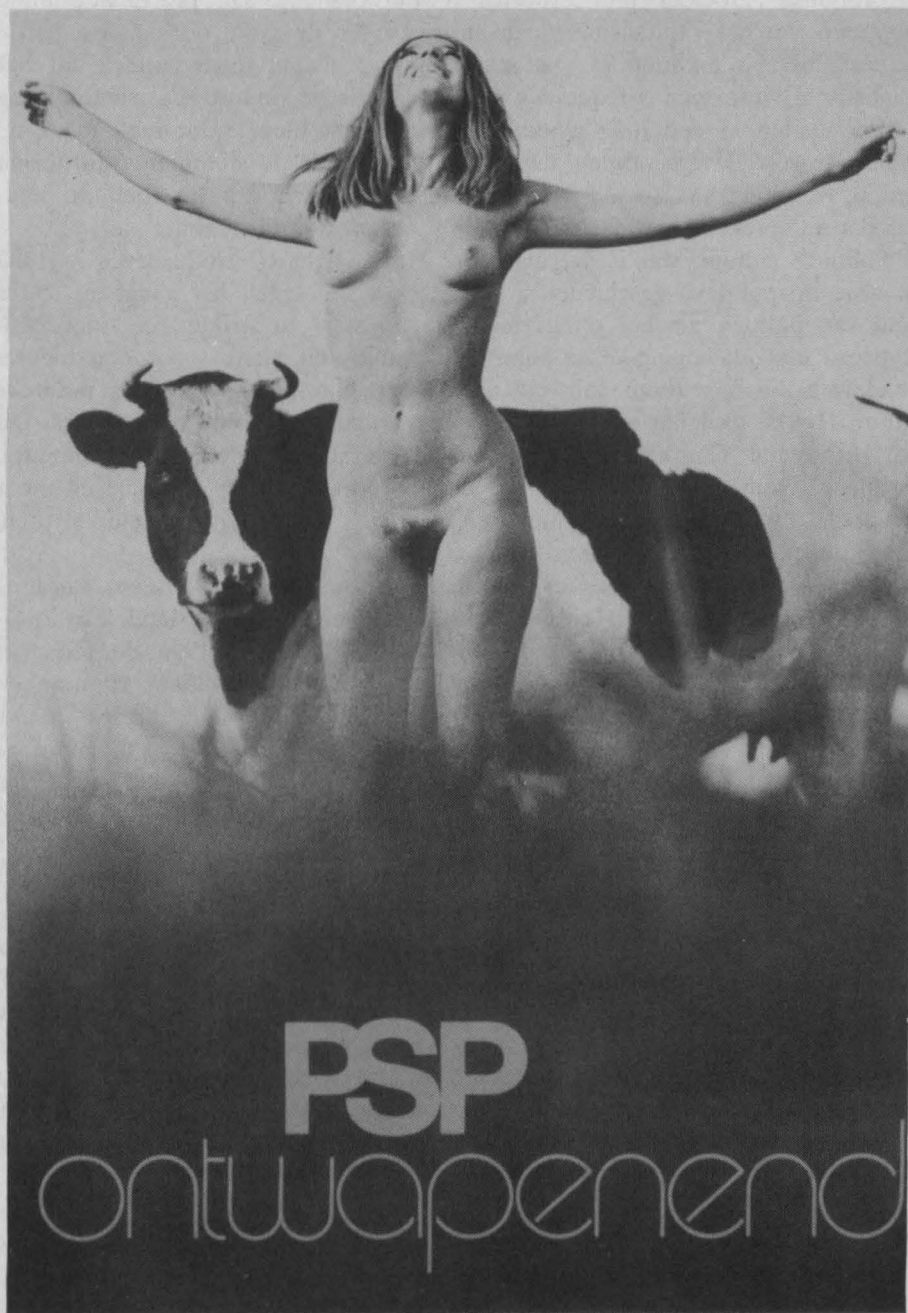
De definitie van politieke cultuur die in dit nummer gehanteerd wordt is anders, geïnspireerd door Henk te Velde, coördinator van de landelijke AiO-cursus over politieke cultuur, en C.A. Tamse, die sinds 1996 de leerstoel politieke cultuur aan de RUG bekleedt. Daar het begrip politieke cultuur een abstract en ongrijpbaar fenomeen is dat vele definities kent, heeft *Groniek* ditmaal gekozen voor een uitgebreid inleidend artikel, waarin de in dit nummer gehanteerde betekenis van politieke cultuur centraal staat. En omdat goede wijn geen krans behoeft, hebben we de toelichting op het thema in dit voorwoord summier gehouden.

Het **Supplement** begint deze keer met een vervolg van onze serie over buitenlandse universiteiten. Andreas Nijenhuis studeerde in Grenoble en doet hier uitgebreid verslag van. Verder namen twee redactieleden een interview af met drie gastsprekers van het in oktober gehouden congres 'Rondom Peter de Grote'. Het actualiseert de stand van zaken rondom het archiefwezen en de geschiedschrijving in Rusland. Van der Vliet laat verder zijn licht schijnen over 'de ster van Bethlehem'. De klassiekers zijn ditmaal van de 'nummer 1' van de HN-Top 50, Jan Luiten van Zanden. De jaargang wordt afgesloten met de boekbesprekingen. Veel leesplezier toegewenst.

De redactie

Errata

In het artikel van Rainer Fremdling in de vorige *Groniek*, zijn op bladzijde 310 de volgende regels weggevalen: "Toch blijft het de vraag of de vertraagde en mogelijk tot mislukken gedoemde verandering van de Oost-Duitse economie naar een op westerse leest geschoeide markteconomie uitsluitend te wijten is aan fouten in het economische beleid [...]". Onze excuses hiervoor.

Dit vrouwelijk naakt uit 1971 is geen vrouwenvriendelijke verkooptruc, maar veeleer een controversieel politiek statement.